

KS. RYSZARD KAMIŃSKI

EWANGELIZACJA W PARAFII

WSTĘP

Pierwszym i fundamentalnym zadaniem Kościoła i każdej wspólnoty chrześcijańskiej jest ewangelizacja. Nową wrażliwością na sprawy ewangelizacji natchnął Synod Biskupów z 1974 roku¹ oraz Adhortacja Apostolska o ewangelizacji w świecie współczesnym². Te ważne wydarzenia w życiu Kościoła pobudzają odpowiedzialnych za kościoły partykularne do refleksji nad tym, jak ewangelizować świat współczesny i poszczególne środowiska. Niektóre Kościoły krajowe już od lat poszukują dróg i stosownych środków do ewangelizacji ich ludu³. Te wysiłki jednakże niewiele przydadzą się, jeżeli wspólnoty lokalne nie zechcą wcielić wskazań odnowy Kościoła. Wspólnota zmieni swój charakter z jednostki tylko administracyjnej, w dynamiczny ośrodek ewangelizacji, jeżeli prezbiterzy i laicy będą przejęci duchem misyjnym. Podkreślanie ewangelizacyjnego charakteru wspólnoty parafialnej jest koniecznością, gdyż parafia z istoty swojej jest ośrodkiem ewangelizacji. Prawda ta znalazła potwierdzenie w nauczaniu kościelnym: „Jak Kościół powszechny, tak diecezja i parafia są z natury swojej miejscem ewangelizacji. Impuls misyjny, który po-

¹ Por. *Dokumenty Synodu Biskupów 1974 roku*. w: *Chrześcijanin w świecie*, 33—34 (1975).

² Paweł VI, *Adhortacja Apostolska o ewangelizacji w świecie współczesnym*, w: *Notificationes e Curia Metropolitana Cracoviensi*, 3—5 (1976) ss. 51—58.

³ Por. L. Vivaldo, *Evangelizzazione e sacramenti*, w: *Presenza pastorale 4—5* (1973) ss. 485, 499. Program duszpastewa Włoch w latach 1972—1975 skoncentrowany był na hasle: „Ewangelizacja i Sakramenty”.

chodzi z Kościoła powszechnego, udziela się diecezji, a z niej przechodzi na parafię”⁴. We wspólnocie parafialnej następuje prawdziwy kontakt człowieka z Kościołem i dlatego mówi się, że parafia jest zwyczajnym miejscem ewangelizacji. W parafii bowiem bardziej niż gdzie indziej, ewangelizacja może stać się nauczaniem, wychowaniem i szkołą życia⁵.

W artykule tym zajmiemy się problemem ewangelizacji, określanej „jako pokazywanie Chrystusa tym, którzy Go nie znają”⁶. Refleksje powyższe zacieśnimy do środowiska parafialnego.

1. EWANGELIZACJA I PARAFIA W DUSZPASTERSTWIE DZISIEJSZYM

Chrześcijaństwo ukazuje człowiekowi dwa sposoby jedności dwie jedności z Bogiem w Chrystusie, określone jasno w Ewangelii: „Kt ouwierzy i ochrzczi się, będzie zbawiony”⁷. Te dwie drogi pozostają w ścisłej łączności ze sobą. Wiara jednoczy człowieka z Chrystusem, a sakramenty tę jedność doskonałą i utwierdzają. Wierny uczestniczy w życiu Kościoła wcielając się we wspólnotę lokalną. Kościół bowiem realizuje się dla poszczególnego chrześcijanina w konkretnym miejscu⁸.

a). *Problem ewangelizacji*

Głoszenie Ewangelii wszystkim ludziom jest zadaniem Kościoła, które spełnia on przez wiek⁹. Przekazywanie orędzia zbawienia ludziom, przyjmuje w praktyce różne formy. Konstytucja o Liturgii wylicza niektóre formy właściwe liturgii¹⁰. Należą do nich:

— Lektura Pisma św. na zgromadzeniu liturgicznym, sprawowanym dla upamiętnienia Misterium Paschalnego.

— Homilia, która dokonuje się podczas sprawowania Eucharystii, jako przygotowanie do Liturgii Ofiary. W ciągu roku liturgicznego, na podstawie tekstów świętych, wyklada się w homilii tajemnice wiary i życia chrześcijańskiego.

— Katecheza, którą kieruje się do wszystkich kategorii osób, przystosowując nauczanie do wymogów poszczególnych grup.

⁴ Przemówienie Pawła VI, w: Osser Vatore Romano 6/1/1974.

⁵ *Evangelizzazione e sacramenti — documento pastorale dell'episcopato italiano*, n. 94.

⁶ Paweł VI, *Adhortacja Apostolska o ewangelizacji w świecie współczesnym*, n. 17.

⁷ Mk. 16, 16.

⁸ Por. A. Mazzoleni, *La parrocchia mistero di Cristo e della Chiesa*, Napoli 1969, s. 125.

⁹ Por. Paweł VI, *Adhortacja Apostolska o ewangelizacji w świecie współczesnym*, n. 1.

¹⁰ KL nn. 24, 35, 52, 56.

II Sobór Watykański stwierdza, że liturgia nie wyczerpuje całej działalności Kościoła, gdyż zanim ludzie mogą przystąpić do liturgii, muszą być wezwani do wiary i nawrócenia i to przez przepowiadanie¹¹.

Ten ostatni rodzaj przepowiadania, określa się jako przepowiadanie misyjne, ewangelizację, albo kerygmę w ścisłym słowa znaczeniu¹². Stanowi ono działanie podstawowe Kościoła, przygotowujące ludzi do przyjęcia wiary. Ewangelizować, to znaczy kierować orędzie zbawienia w celu nawrócenia, stawiać człowieka wobec Ewangelii i prowokować go do spotkania z Bogiem. Stąd ewangelizacja skierowana jest do niewierzących, albo do tych, co jeszcze nie nawrócili się i nie znają Chrystusa. Obejmuje ona pogan; ochrzczonych, ale podobnych w życiu do pogan; ochrzczonych, ale potrzebujących prawdziwego nawrócenia¹³.

W krajach o tradycji i kulturze chrześcijańskiej ewangelizacja przyjmuje charakter specjalny, jako wezwanie do nawrócenia duszy, do powrotu do Boga. Nawrócenie, jak pisze Y. Congar, jest odpowiedzią człowieka na inicjatywę Boga. Odpowiedź ta powinna zawierać skruchę i pokutę, wiarę i konsekwencje w całym życiu odnowionym¹⁴. Bóg jest przyczyną nawrócenia człowieka, a Kościół jest miejscem, gdzie ono się dokonuje. Ponieważ „spodobało się Bogu zbawiać ludzi nie pojedynczo, lecz uczynić z nich lud, któryby Go poznawał w prawdzie i zbożnie Mu służył”, przeto jednostka otrzymuje Słowo we wspólnocie od tych, którzy mają misję ewangelizacji¹⁵.

Znaczenie problemu ewangelizacji podkreślano w nauczaniu Kościoła. Ukazywano konieczność głoszenia Ewangelii wszystkim ludziom. Kościół w trosce o wierność względem orędzia, któremu służy, a także względem ludzi, którym powinien przekazywać je całe, stawia dziś kilka zasadniczych pytań. Jak ma się dziś sprawa mocy tkwiącej w orędziu ewangelicznym, która ma przenikać sumienie człowieka? Jak ta moc Ewangelii skuteczna jest w przemienianiu ludzi obecnych czasów? Jakich metod należy używać w głoszeniu Ewangelii, żeby jej moc zaktualizować?¹⁶.

Z tymi pytaniami musi liczyć się duszpasterstwo. Do odpowiedzi na te pytania przynagla obecna rzeczywistość. Przynajmniej o niektórych zjawiskach tej rzeczywistości warto tu wspomnieć:

¹¹ KL n. 9.

¹² Brak jest zgodności wśród pastoralistów co do określania form przepowiadania Kościoła. Por. L. Scheffczyk, *Von der Feilsmacht des Wortes*, München 1966, ss. 259—263; D. Grasso, *L'annunzio della salvezza*, Napoli 1970, ss. 341—360; *Handbuch der Pastoraltheologie*, Freiburg 1964—1969, t. 1. ss. 220—237.

¹³ Por. A. Mazzoleni, dz. cyt. ss. 128—129.

¹⁴ Y. Congar, *Sacerdoce et laicats devant leurs taches d'evangelisation et de civilisation*, Paris 1962, ss. 29—30.

¹⁵ KK n. 9.

¹⁶ Paweł VI, *Adhortacja Apostolska o ewangelizacji w świecie współczesnym*, nn. 3—4; *Allokucja Pawła VI do Św. Kolegium Kardynałów*, w: AAS 65 (1973) s. 383; *Allokucja Pawła VI do Synodu Biskupów*, w: AAS 66 (1974) ss. 634—635.

— Zjawisko współczesnego ateizmu. Konstytucja duszpasterska o Kościele w świecie współczesnym stwierdza: „W odróżnieniu od czasów przeszłych, odrzucanie Boga czy religii lub odciąganie od nich nie jest czymś niezwykłym i wyjątkowym; dziś bowiem przedstawia się nierzadko jako coś, czego wymaga postęp naukowy, jakiś nowy humanizm”¹⁷. W nowej cywilizacji wydaje się zacierać w jakiś sposób sakralny i przywiązanie do rytu. Zauważa się przy tym, że symbolika religijna i język przepowiadania się w jakimś sensie w kryzysie¹⁸.

— Kościół jest Ludem Bożym, który buduje się w świecie sekularyzującym się¹⁹, pluralistycznym²⁰ i demokratyzującym się²¹.

— Odnowa duszpasterska Kościoła, która przejawia się w ruchu biblijnym i liturgicznym, w przepowiadaniu Słowa oraz aktywności Kościoła na polu społecznym²².

Doniosłość treści zawartej w ewangelizacji, nie może przesłonić znaczenia, środków i sposobów, jakimi ona się posługuje. Ta sprawa pozostaje zawsze aktualna, bo sposoby ewangelizacji zmieniają się w zależności od okoliczności czasu, miejsca i kultury. Te różnice wymagają odkrycia ich i przystosowania sposobów ewangelizowania do wymogów czasów obecnych²³.

b). Parafia wobec ewangelizacji

Mówi się o dechrystianizacji świata, w którym żyją współcześni chrześcijanie²⁴. Wydaje się, że w takim kontekście zadanie parafii jest podobne do tego, jakie miały wspólnoty Kościoła pierwotnego, a mianowicie: kłaść fundamenty wiary jako akceptacji osoby Chrystusa, a nie wyłącznie prawd religijnych. Spotyka się dziś w parafiach ludzi, którzy potrzebują wtórnego nawrócenia. Potrzebna jest im ewangelizacja, aby mogli stać się prawdziwymi chrześcijanami.

Parafia z natury swej jest ukierunkowana na ewangelizację²⁵. Ge-

¹⁷ KD. n. 7.

¹⁸ Por. A. Mazzoleni, dz. cyt. ss. 132—133.

¹⁹ Por. J. Nijk, *Secolarizzazione*, Brescia 1973, ss. 85—99; A. Dondeyne, *Secularization et foi*, w: *Lumen vitae* 1968, ss. 423—427.

²⁰ Por. Paweł VI, *L'esatto pluralismo nella perfetta unita*, w: *Osservatore Romano* 15/5/1969; G. Philips, *A proposito del pluralismo teologico*, w: *Vita e pensiero* 4—5 (1971) ss. 90—104.

²¹ Por. R. Pesch, *Fondamenti neotestamentari per una forma democratica di Vita ecclesiale*, w: *Concilium* 3 (1971) ss. 61—74; Y. Congar, *Lo sviluppo storico dell'autorita nella Chiesa*, w: *Praca zbiorowa, Problemi dell'autorita*, Roma 1964, ss. 189—198.

²² Por. C. Floristan — M. Useros, *Teologia dell'azione pastorale*, Roma 1970, ss. 455—456.

²³ Poweł VI, *Adhortacja Apostolska o ewangelizacji w świecie współczesnym*, n. 40.

²⁴ Por. A. Mazzoleni, dz. cyt. ss. 131—132.

²⁵ *Przemówienie Pawła VI*, w: *Osservatore Romano* 6/1/1974.

nezy pochodzenia parafii, należy szukać w konieczności ewangelizowania nowych środowisk²⁶. Choć od czasu swego powstania do dziś parafia przeszła wielkie przeobrażenia, to jednak ewangelizacja jest jej istotną funkcją. Kościół spełnia misję niesienia Ewangelii wszystkim ludziom, a parafie są tym miejscem, gdzie to zadanie spełniane jest w sposób trwały. Trzeba jednak wspomnieć, że chociaż parafia ma jeszcze możliwości skutecznego oddziaływania na ludzi, to jednak jeżeli chce wypełnić wszystkie spoczywające na niej zadania, musi odwołać się o pomoc do substruktur pastoralnych, a zwłaszcza istniejących na jej terenie.

Parafie zwłaszcza wielkie, aby wypełnić swoje zadania, powinny zwiększyć wpływ na parafian, tworząc na swoim terenie małe wspólnoty religijne. Każda z tych wspólnot powinna czuć się związana z parafią i współpracować z nią dla wyższego dobra. Wspólnoty te są ośrodkami dyfuzji Ewangelii w parafii. Jest to wprawdzie mały organizm pastoralny, ale tylko w takim chrześcijanin może czuć się naprawdę związany z Kościołem. Przynależność bowiem do małych wspólnot religijnych angażuje ludzi mocniej, niż anonimowa tylko przynależność do parafii wielkiej. Dla wielu dzisiejszych chrześcijan przynależność do Kościoła jest sprawą tradycji czy zwyczaju. Przynależność anonimowa do parafii wielkiej nie byłaby w stanie uaktywnić i wychować do odpowiedzialności za ewangelizację. Natomiast małe wspólnoty, zwane czasem „wieczernikami” pomagałyby skutecznie w formowaniu chrześcijan nie tylko świadomych ale i odpowiedzialnych za ewangelizacyjne posłannictwo Kościoła²⁷.

Różne są przeszkody, które napotyka ewangelizacja w parafii. Nieraz taką przeszkodą jest poczucie samowystarczalności duszpasterskiej proboszcza. Czuje się on jedynie odpowiedzialny za określone terytorium i mieszkających tam wiernych. Inną przeszkodą może być to, że traktuje się wszystkich parafian jako całkowicie nawróconych, podczas gdy dla wielu z nich potrzebne jest wtórne nawracanie. Nie zawsze parafie ukierunkowane są na ewangelizację. Częściej świadczą usługi tym, którzy przychodzą o to prosić.

---

²⁶ Przyjmuje się, że pochodzenia parafii należy szukać w konieczności ewangelizowania mieszkańców wsi. W miastach istniał wówczas ośrodek ewangelizacji, którym była katedra biskupia. Na wsiach biskup miejski, aby nie tworzyć innych stolic biskupich, zakładał ośrodki misyjne, którymi były właśnie parafie. Termin ten na początku IV wieku oznacza terytorium nieewangelizowane, powierzone trosce apostołskiej Kościoła biskupiego. W epoce Karolingów parafie stawały się przede wszystkim ośrodkami administracyjnymi i kultowymi, tak że faktycznie oznaczały teren już zewangelizowany. Por. G.H. Pinckers, *Eglise locale et evangelisation*. w: *La Paroisse se cherche*, Bruges 1963, ss. 100—102; J. Frisque, *La paroisse centre d' evangelisation*, w: *La Paroisse se cherche*, Bruges 1963, ss. 145—146; E. Voosen, *Origines des paroisses: causes ou occasions* w: *Revue Diocesaine de Namur*, 1 (1959), s. 56.

²⁷ Por. A. Decourtray, *Renovation de la Paroisse et attention a la vue*, w: *Paroisse d'aujourd'hui et evangelisation*, Paris 1965, ss. 66—69; F. Connen — C. Barreau, *Damain la Paroisse*, Paris 1966, ss. 98—120; J. Frisque, art. cyt. ss. 151—155.

Ewangelizacja parafialna spotyka także przeszkody ze strony wiernych. Życie dzisiejsze jest dynamiczne i choć zmniejsza się obiektywnie czas przeznaczony na pracę zawodową, to faktycznie człowiek dzisiejszy czuje się coraz bardziej zajęty. Tłumaczy się coraz mniejszymi możliwościami czasowymi zaangażowania w sprawy religijne.

Nie bez znaczenia są też trudności z akceptacją orędzia chrześcijańskiego. Zawsze były trudności z przyjęciem orędzia zbawienia przez wszystkich. Dzisiaj jednak widać to w sposób szczególny, ponieważ żyjemy w społeczeństwie sekularyzującym się i pluralistycznym, w które wkorzenia się mentalność konsumcyjna i hedonistyczna. W takiej sytuacji język przepowiadania wydaje się być nieporadny w wyrażaniu treści ewangelizacji, w sposób zrozumiały dla człowieka naszych czasów.

Obok tych przeszkód w ewangelizacji parafialnej, trzeba odnotować również przejawy pozytywne. Należy do nich rodzące się u wielu prezbiterów przebudzenie duszpasterskie i gotowość poszukiwania nowych sposobów ewangelizacji parafialnej. Człowiek dzisiejszy odczuwa potrzebę Boga i szuka różnych form, może mniej zinstytucjonalizowanych niż dawniej, do nawiązania kontaktu z Bogiem. U niektórych chrześcijan zauważa się przy tym pragnienie pogłębionego i bardziej autentycznego chrześcijaństwa.

Parafia mimo pewnych opóźnień w dostosowywaniu się do nowych sytuacji, jest wspólnotą chrześcijańską o wielkim znaczeniu. Wspólnota parafialna utworzona z części Ludu Bożego jest miejscem, gdzie prezbiter posłany przez biskupa do kierowania wspólnotą, sprawuje Eucharystię jako centrum życia Kościoła²⁸. W parafii, gdzie aktualizuje się Kościół dla poszczególnych wiernych, uobecnia się Chrystus różnymi sposobami²⁹. Parafia jest strukturą, która gwarantuje stałość i ciągłość duszpasterstwa i budzi odpowiedzialność za ewangelizację u poszczególnych wiernych.

II. PARAFIA PODMIOTEM EWANGELIZACJI

II Sobór Watykański stwierdza, że cały Kościół jest misyjny, a „dzieło ewangelizacji jest podstawowym zadaniem Ludu Bożego”³⁰. Zachodzi ścisła łączność między Kościołem a ewangelizacją. Wynika też z tego, że dzieło ewangelizacji nie jest niczym aktem osobistym, ale całkowicie kościelnym. Każdy ewangelizuje nie na mocy własnej inspiracji, ale w łączności z posłannictwem kościoła oraz w jego imieniu³¹.

²⁸ Ka, n. 10.

²⁹ KL, n. 7.

³⁰ DM, n. 35.

³¹ Paweł VI, *Adhortacja Apostolska o ewangelizacji w świecie współczesnym*, n. 59.

Cały Kościół jest powołany do głoszenia Ewangelii. W Kościele jest mnóstwo różnych zadań do wykonania. Ta różnorodność funkcji służebnych w pełnieniu tego samego mandatu tworzy bogactwo ewangelizacji³². Biskupi są ustanowieni nauczycielami wiary. Z biskupami łączą się w posłudze prezbiterzy, jako wychowawcy Ludu Bożego w wierze, głosiciele Słowa Bożego oraz szafarze Eucharystii i innych sakramentów. Osoby zakonne znajdują w swoim życiu poświęconym Bogu wspaniałą srodek ewangelizowania. Milczące świadectwo o oderwaniu od rzeczy tego świata, o czystości, o woli przystającej na posłuszeństwo, jest wyzwaniem do świata i otwartą formą przepowiadania³³. Ludzie świeccy wykonują swoisty rodzaj ewangelizacji. Polem ich ewangelizacyjnej działalności jest między innymi rodzina, wychowanie dzieci i młodzieży, praca zawodowa, cierpienie ludzkie, itd.³⁴. Świeccy również mogą czuć się powołani do współdziałania ze swymi pasterzami dla wzrostu i żywotności wspólnoty kościelnej, wypełniającej rozmaite posługi według posiadanych charyzmatów³⁵. Mogą oni świadczyć różne posługi potrzebne w ożywianiu wspólnoty oraz w oddziaływaniu na tych, którzy stoją z dala od Kościoła³⁶.

Na całą wspólnotę parafialną spada obowiązek ewangelizacji. Wspólnota i poszczególne jednostki mogą przepowiadać w takiej mierze, w jakiej wcześniej słuchali Słowa i żyli jego treścią. Najpierw trzeba być słuchaczem Słowa, a potem podmiotem ewangelizacji. Od zaangażowania prezbiterów i laików zależy dynamiczność ewangelizacyjna parafii. Jeżeli prezbiterzy i laicy będą ożywieni duchem misyjnym, parafia może szybko przeobrazić się z jednostki tylko administracyjnej w prężny ośrodek ewangelizacji.

Zgodnie z nauką soborową ewangelizacja dokonuje się przede wszystkim przez „świadectwo życia i słowo”³⁷. Oba te sposoby ewangelizacji pozostają w ścisłej łączności. Jeden nie może być skutecznie stosowany bez drugiego³⁸.

W działalności Kościoła wieków przeszłych istotne znaczenie miało administrowanie sakramentów. Między praktyką sakramentalną a życiem istniały ścisłe relacje. W takiej sytuacji ewangelizacja była funkcją parafii mniej aktualną, drugorzędą.

Obecnie, kiedy świat dechrystinizuje się, a duszpasterstwo stojąc w obliczu dokonujących się przemian usiłuje przystosować się do nowej sy-

³² Tamże, n. 66.

³³ Paweł VI, *Adhortacja Apostolska o ewangelizacji w świecie współczesnym*, nn. 68—69.

³⁴ Tamże, n. 70.

³⁵ Tamże, n. 73.

³⁶ Tamże, n. 73.

³⁷ Ka. n. 35.

³⁸ Por. A. Mazzoleni, *L'evangelizzazione nella comunita parrocchiale*, Roma 1975, ss. 182—183.

tuacji, Kościół odkrywa potrzebę uprzywilejowania ewangelizacji nad każdą inną działalnością Kościoła³⁹.

W ewangelizacji parafialnej należy podkreślić niezastąpione miejsce rodziny. Nazywa się ją „kościółem domowym”⁴⁰, co oznacza że w każdej rodzinie chrześcijańskiej należy odkryć różne rysy Kościoła powszechnego. Rodzina, podobnie jak Kościół jest miejscem, w którym podaje się Ewangelię i z którego ona się rozkrzewia⁴¹. Rodzice nie tylko ewangelizują swoje dzieci, ale mogą od nich odebrać tę Ewangelię wyrażoną głęboko życiem. Ewangelizacja w rodzinie odznacza się wielką skutecznością, ponieważ przepowiadanie słowa proste i okazjonalne, łączy się w niej ze świadectwem życia⁴². Poza tym rodzina jest głosicielką Ewangelii dla innych rodzin, oraz dla otoczenia, w którym żyje⁴³.

Ewangelizacja parafialna związana jest z katechizacją przedsakramentalną i pozasakramentalną. Eksperymenty z rodzicami katechizującymi swoje dzieci, formacja zawodowych katechetów laików itd. mają na celu skuteczniejszą ewangelizację. Katechiści w stosunku do katechizowanych są ewangelizatorami, animatorami, wychowującymi, a nie tylko nauczycielami religii. Katechezy nie traktuje się jako lekcji religii, ale jako spotkanie w wierze i prawdzie z Chrystusem. Wspólnota powinna zapewnić ciągłość katechizacji przedsakramentalnej, jak i pozasakramentalnej oraz posiadać dostateczne środki prowadzące do dojrzałości chrześcijańskiej. Niewiele daje mówienie młodzieży przygotowującej się np. do Sakramentu Bierzmowania o obowiązkach apostołstwa, jeżeli potem młodzież nie znajdzie w parafii warunków do wypełnienia tych zadań. Wiąże się z tym potrzeba tworzenia małych wspólnot i quasi ugrupowań o ukierunkowaniu pastoralnym. Byłyby one miejscem wychowania do apostołatu i odpowiedzialności za ewangelizację w parafii.

III. METODA EWANGELIZACJI PARAFIALNEJ

Zdarza się, że ludzie przynależą do Kościoła, bo urodzili się w środowisku katolickim. Znaleźli się oni w Kościele bez decyzji przynależności do niego. Nie cenią oni tej przynależności i dlatego gdy zjawia się pierwsze trudności, to najczęściej odchodzą od Kościoła. Są także tacy, którzy traktują Kościół jako swoją „ojczyznę duchową”; w nim urodzili się i w

³⁹ KK, n. 35; DM, n. 35.

⁴⁰ Kk, n. 11; DA, n. 11.

⁴¹ Paweł VI, *Adhortacja Apostolska o ewangelizacji w świecie współczesnym*, n. 71.

⁴² Por. S. Riva, *L'iniziazione cristiana*, w: *Presenza pastorale* 4—5 (1973) ss. 422—423.

⁴³ Paweł VI, *Adhortacja Apostolska o ewangelizacji w świecie współczesnym*, n. 71.

nim chcą umrzeć. W rzeczywistości wszystkim tym ludziom, a jest ich dziś sporo, brakuje istotnego przeżycia, jakim jest inicjacja chrześcijańska. Zaraz po urodzeniu otrzymali sakrament Chrztu, potem zgodnie z wymogami tradycji byli u I Komunii św. i przyjęli sakrament Bierzmożenia. Spełniwszy te wymogi, nie nabrali przekonania o potrzebie życia chrześcijańskiego na codzien oraz odpowiedzialności za Kościół. Sakramenty te traktowali jako rytę, które należy przyjmować w pewnych okresach życia. Ci ludzie nie dokonali nigdy wyboru, aby być chrześcijaninami, a kiedy zmuszeni byli do podjęcia takiej decyzji, to często godzili się praktykującymi katolikami nie być. Wydaje się, że rozładowania takiej sytuacji, należy szukać we współczesnym katechumenacie jako podstawowej formie inicjacji w Kościele. Katechumenat jako forma opieki roztaczanej przez Kościół nad niedojrzałymi w wierze, należy uznać za stałą funkcję Kościoła⁴⁴. Jako rzeczywistość dynamiczna Kościół ciągle prowadzi nowe pokolenie ludzi do wiary, nie może przete zrezygnować z katechumenatanu. Trzeba tylko dostosować katechumenat do potrzeb czasów. Chodzi tu o pewną adaptację form przy zachowaniu elementów istotnych i niezmiennych.

a). *Inicjacja chrześcijańska*

Inicjacja chrześcijańska może być brana w znaczeniu węższym i szerszym: jako wprowadzenie w chrześcijaństwo bądź w życie sakramentalne⁴⁵. Proces inicjacji chrześcijańskiej ma na celu doprowadzenie człowieka do życia wiary. Dzięki katechumenatowi dokonywało się pełniejsze uświadomienie rzeczywistości Chrztu, dokonywała się orientacja ku Eucharystii oraz stopniowe włączenie w relacji z Kościołem⁴⁶.

Znane były w historii dwa sposoby inicjacji chrześcijańskiej. W pierwotnym Kościele podmiotem inicjacji był człowiek dorosły, który sam brał odpowiedzialność za życie chrześcijańskie. Od IV wieku aż dotąd przeważa drugi model, a mianowicie inicjacja chrześcijańska dzieci.

Wydaje się, że w obecnej sytuacji można mówić o potrzebie inicjacji chrześcijańskiej dla różnych kategorii osób: począwszy od dzieci i młodzieży, których trzeba wprowadzać w tajemnice życia chrześcijańskiego, poprzez tych, co przyjęli sakramenty, ale nigdy nie przeszli inicjacji chrześcijańskiej.

---

⁴⁴ A. Stenzel, *Czasowe i ponadczasowe elementy w historii Katechumenatu*, w: Concilium, wyd. polskie, 1—10 1966/67 s. 60.

⁴⁵ Por. A. Mazzoleni, *Problemi e aspetti del piano pastorale centrato sull'iniziazione cristiana*, w: Presenza pastorale, 9—10 (1973) s. 917.

⁴⁶ J. Massant, *Un catechumenat d'enfants*, w: Paroisse e Liturgie 3 (1965) ss. 288—325.

Proces inicjacji dokonuje się na trzech płaszczyznach, które są ważnymi elementami wspólnoty chrześcijańskiej. Są to wiara, kult i świadectwo życia. Osoba, która chce być prawdziwym chrześcijaninem, powinna być wprowadzona w wiarę w liturgię i praktykę życia chrześcijańskiego.

b). *Katechumenat*

Do niedawna katechumenat interesował tylko znawców chrześcijańskiego antyku. Dziś mówi się już o nim jako o rzeczywistości, która na nowo została odkryta dla duszpasterstwa⁴⁷. Katechumenat ma pewne cechy, które mówią o ponadczasowym jego charakterze. Dzięki tym cechom katechumenat jest ciągle aktualny, mimo że mogą zmieniać się jego formy. W katechumenacie chodzi zawsze o wiarę, chrzest i wspólnotę, w której on się odbywa⁴⁸. Katechumenat jest szkołą wiary i ewangelicznej przemiany życia, lekcją modlitwy i wprowadzenia do liturgii a także nauką służby Kościołowi i dla świata. Jest on nie tylko wprowadzeniem kandydata w doktrynę katolicką, ale pełną inicjacją chrześcijańską obejmującą jego osobowość i życie. Charakteryzuje się ta inicjacja pewną rozciągłością w czasie. Chodzi bowiem o większą trwałość przeżycia, o to, aby ona była procesem dogłębnym. Trzeba również liczyć się z tym, że wiara ma być związana z przemianą, gdyż inaczej byłaby pustą deklaracją. Cechą tej inicjacji jest również przewaga życia nad doktryną. Wychowanie w ramach katechumenatu ma charakter społeczny. Katechumenat nie może być czymś wyizolowanym z życia wspólnoty. Aby osiągnąć swoje cele wymaga on oparcia we wspólnocie poprzez zachęty oraz przykład życia. Katechumenat skierowany jest na formowanie postaw. Dlatego domaga się on współdziałania nie tylko parafii, ale ewszystkich komórek i instytucji kościelnych w procesie inicjacji chrześcijańskiej⁴⁹.

II Sobór Watykański wskazał na istotne i niezmiennie elementy katechumenatu⁵⁰ oraz obowiązek troski całej wspólnoty o katechumenów i tworzenie takiej atmosfery, aby oni mogli przeżyć jak najlepiej inicjację⁵¹. Postuluje następnie Sobór przywrócenie stopni w katechumenacie dorosłych⁵² oraz adaptację obrzędowo organizacyjną⁵³.

Owocem nauki soborowej o katechumenacie były nowe opracowanie obrzędów Chrztu dzieci i obrzędy inicjacji dorosłych. Dokument inicjacji

⁴⁷ P.A. Liege, *Das Katechumenat in Aufbau der Kirche*, w: Th. Fithaut. J.A. Jungmann, *Verkündigung und Glaube. Festgabe für F.X. Arnold*, Freiburg 1958, s. 250.

⁴⁸ A. Stenzel, art. cyt. ss. 59—65.

⁴⁹ Por. B. Guillard, *Les etapes pastorales du catechumenat*, w: LMD 71 (1962) ss. 131—141.

⁵⁰ DM, n. 14.

⁵¹ KK, n. 14; DM, n. 14.

⁵² KL, n. 64.

dorosłych⁵⁴ wskrzesza klasyczny katechumenat dorosłych ze swoimi stopniami: prekatechumenatu, właściwego katechumenatu, okresu bezpośredniego przygotowania oraz czasu tzw. mistagogii⁵⁵.

Obok klasycznej formy katechumenatu *Ordo Initiationis Christianae Adulorum* nawiązując do współczesnej sytuacji duszpasterskiej, rozważa nowe możliwości form katechumenatu

— Katechumenat dla dorosłych, którzy ochrzczeni w dzieciństwie przygotowują się do Sakramentów Bierzmowania i Eucharystii. Przez Chrzest byli oni wprowadzeni już do Kościoła, ale rzeczywistość Chrztu trzeba dopiero przed nimi odkryć, żeby spowodować prawdziwe nawrócenie⁵⁶.

— Katechumenat dzieci i młodzieży nieochrzczonych w dzieciństwie, którzy czy to z woli rodziców lub opiekunów czy na podstawie własnej decyzji chcą przejść inicjację chrześcijańską. Należy ją stosować do wymogów ich wieku, wziąć dłuższy okres czasu oraz oprzeć się na kształującym wpływie rodziny lub środowiska⁵⁷.

Dokument inicjacji dorosłych daje nowe perspektywy dla rozwoju katechumenatu w różnych jego formach, dostosowując je do konkretnych potrzeb duszpasterskich. Daje podstawy do ożywienia dotychczasowych form i poszukiwania nowych.

W parafiach są różne kategorie ludzi, którym potrzebna jest inicjacja chrześcijańska. Są nimi ci co proszą o Chrzest. Należą do nich również ludzie ochrzczeni, którzy nie przeżyli jeszcze swojej wiary i dlatego wiary nie praktykują na codzien, a także ci co spełniają praktyki bardziej ze względu na tradycję i naciski środowiskowe, niż na wewnętrzne przekonanie. W organizowaniu parafialnego katechumenatu trzeba wziąć pod uwagę przygotowanie do przyjęcia Chrztu, Eucharystii, Bierzmowania i sakramentu Małżeństwa.

Wydaje się, że w obecnej sytuacji można mówić o 3 formach katechumenatu wzajemnie się uzupełniających. Chodzi tu o katechumenat rodzinny, szkolny, oraz katechumenat dorosłych. Wszystkie te formy katechumenatu w obecnej rzeczywistości jawią się jako konieczność i służą

⁵³ KL, nn. 65—67.

⁵⁴ *Ordo Initiationis Christianae Adulorum*. Editio typica vaticana 1972.

⁵⁵ Prekatechumenat rozpoczyna się przyjęciem do katechumenatu i polega na ewangelizacji, przekazaniu podstawowych prawd wiary. Właściwy katechumenat polega na systematycznej katechizacji, zaprawianiu do odmiany życia i modlitwy. Tworzą się wówczas nowe zasady życia i działania. Okres ten trwa nieraz kilka lat i wymaga współpracy całej wspólnoty. W czasie bezpośredniego przygotowania katechumeni mają wykazać, że nastąpił prawdziwy zwrot w ich życiu. Ostatnim etapem jest tzw. mistagogia czyli okres po Chrzcie przeznaczony na głębsze włączenie się w uczestnictwo w Eucharystii, rozważanie Ewangelii, praktykę miłości oraz życie wspólnoty. Por. *Ordo Initiationis Christianae Adulorum*, Editio typica vaticana 1972, nn. 7—9, 14—15, 34—37.

⁵⁶ Tamże, rozdz. IV.

⁵⁷ Tamże, nn. 306—308.

do rozbudzenia i pielęgnowania wiary człowieka, poddanej zagrożeniom ze względu na dechrystianizację i kontakt z osobami niewierzącymi.

c. Liturgia jako droga ewangelizacji

Liturgia wychowuje człowieka do wiary i posłannictwa w Kościele. Kto sam przeżywa treść Ewangelii, zdolny jest do ewangelizowania innych. Liturgia jest dużą szansą w ewangelizacji parafialnej. Problemem jest jednak, czy liturgia ma zdolność obudzić wiarę człowieka, ponieważ skierowana jest na tych, którzy wyznają wiarę. Liturgia spełnia swoje funkcje jeśli jest dobrze przygotowana, gorliwie spełniana i ożywiana przez czynne uczestnictwo wiernych. Musi być ona należycie rozumiana i wyjaśniana przez homilię. Teologia Słowa Bożego poszukuje sposobów skutecznego głoszenia homilii. Spotyka się nawet eksperymenty przechodzenia od formy przepowiadania monologiczno-hierarchicznej do dialogowo-laickiej. Aktualizując formę dialogową osiągnęłoby się tę korzyść, że przedstawione idee byłyby może bardziej adekwatne do potrzeb ludzi oraz byłaby realizowana lepiej łączność i wspólnota między uczestnikami zgromadzenia liturgicznego. Wydaje się również, że przy formie dialogowej nie byłaby pomniejszona funkcja przewodniczącego zgromadzenia liturgicznego. Spoczywałoby na nim zadanie pobudzania, kierowania, akceptowania wartości pozytywnych, interpretowania i podsumowania tego co było powiedziane.

Liczba uczestniczących w liturgii ma wpływ na rezultat formacyjny. Liturgia wychowująca do życia wiary, to przede wszystkim ta, która dokonuje się w zgromadzeniu średnim co do ilości uczestników. Grupa bowiem zbyt duża oddaje sens uniwersalności i solenności, ale nie może budować więzi wspólnotowej. Grupa zbyt mała ogranicza z motywów przeciwnych do poprzednich skuteczność ewangelizacyjną liturgii. Niebezpieczeństwo anonimowości w grupie dużej oraz niebezpieczeństwo w grupie małej jednakowo zagrażają owocnemu uczestniczeniu w liturgii.

Świątyniami Kościoła pierwotnego były ogniska domowe⁵⁸. Schodzono się tam na „łamanie chleba”. Duszpasterstwo dzisiejsze odwołujące

---

⁵⁸ Por. Dz. Ap. 2,46; 5,42. W chrześcijaństwie od samego początku rodzina była w centrum zainteresowania. Domy rodzinne z braku świątyni były świątyniami, do których schodzono się na „łamanie chleba”. Rodzinę włączono do współpracy katechetycznej. W okresie późniejszym rodzina przejęła w całości ten obowiązek, a więź jej z Kościołem jeszcze się umocniła. Szczególnie św. Jan Chryzostom podkreśla rolę rodziny w życiu Kościoła. Według Chryzostom dom rodzinny, w którym realizuje się chrześcijaństwo, można nazwać „małym Kościołem”. Rodzice mają czynić swój dom Kościołem. Ojciec rodziny jak biskup w Kościele partykularnym, ma dbać o swoich domowników, stawiając im stół Świętego Czytania”. Por. J.P. Migne, *Patrologiae Cursus Completus*. Seria Greca. 63. ss. 763—772; Św. Jan Chryzostom, *Wybór Pism*. Pisma Starochrześcijańskich pisarzy. Warszawa 1974, t. 13, ss. 157—185.

się często do wzorów Kościoła pierwotnego docenia znaczenie „Kościoła domowego” i liturgii rodzinnej. Liturgia domowa służy nie tylko rozbudzeniu wiary, ale także przygotowuje do zrozumienia i uczestnictwa w liturgii parafialnej. Liturgia nie wywierająca wpływu na życie i nie tworząca więzi między uczestnikami, a przy tym niezrozumiała dla nich jest rytualizmem. Przed takim rytualizmem chroniłby kult domowy bazujący na wspólnocie naturalnej i przemieniany przez Słowo i Eucharystię.

d). *Inne formy ewangelizacji parafialnej*

Chrystus wskazał na potrzebę przepowiadania w domach⁵⁹ oraz na zgromadzeniu w świątyni i miejscach publicznych⁶⁰. Apostołowie byli wierni temu nakazowi⁶¹. Dzieło ewangelizacji w pierwotnym Kościele było sprawą nie tylko hierarchii, ale i wiernych ożywionych duchem misyjnym, pochodzącym z autentycznych wspólnot chrześcijańskich. Przepowiadanie urzędowe i autorytatywne należało do hierarchii, natomiast laicy apostołowali drogą dialogu osobistego i na spotkaniach w rodzinie⁶².

Wspominamy tu metodę ewangelizacji Kościoła pierwotnego dla zastanowienia się czy i dzisiaj nie ma zapotrzebowania na tę metodę. Nie wszyscy bowiem parafianie biorą udział w liturgii niedzielnej czy świątecznej, nie do wszystkich dociera głoszone Słowo w świątyni parafialnej. Kościół natomiast jest posłany z przepowiadaniem Dobrej Nowiny do wszystkich. W takiej sytuacji apostołujący w parafii powinni spotykać się z rodzinami stojącymi z dala od Kościoła i prowadzić z nimi rozmowę celem ożywienia w nich wiary. Nasi wierni, nawet ci stojący z dala od Kościoła wzrastali w środowisku chrześcijańskim i chociaż aktualnie są niepraktykującymi, to jednak odczuwają sens i potrzebę Boga. Wystarczy znaleźć się wśród nich, wsłuchać się w ich rozmowy, wysuwane wątpliwości oraz przyjąć ich takimi jakimi są bez zapędów raptownego nawracania a spostrzeże się w nich jakieś zapotrzebowanie na Boga. W takiej sytuacji ewangelizacja i szukanie adekwatnych dla dzisiejszej sytuacji metod ewangelizowania, jest podstawową sprawą w duszpasterstwie parafialnym. Sam proboszcz wszystkiego tu zrobić nie może. Musi on być wsparty współpracą ludzi świeckich. Nie chodzi tu przecież o kurtuazyjne wizyty rodzin obojętnych religijnie, ale o spotkania, których celem jest obudzenie wiary, inicjacja chrześcijańska oraz sprawowanie Eucharystii.

Wielki wpływ na dzisiejszego człowieka wywierają środki masowego

⁵⁹ Por. Mt. 10, 12—16; Łk. 10, 5—8.

⁶⁰ Por. Łk. 10, 8—10.

⁶¹ Por. Dz. Ap. 2,46; 5,42.

⁶² Por. A. Hamman, *I cristiani del II secolo*, Roma 1973, s. 105.

przekazu. Formują one mentalność i postawę człowieka. Ponieważ przepowiadanie liturgiczne i okazjonalne nie dociera do wszystkich, a głoszenie Dobrej Nowiny jest zaadresowane do wszystkich, przeto potrzeba dowartościowania środków masowego przekazu jako środka ewangelizacji jest koniecznością. Albowiem środki masowego przekazu dosięgają wszystkich ludzi i to w różnych miejscach. Ułatwiają one i skuteczniają prowadzenie dzieła ewangelizacji.

Wydaje się, że w naszych warunkach jest zapotrzebowanie na organizowanie w parafiach „Tygodni książki religijnej”. Stanowiłyby one okazję do wprowadzenia parafian w problematykę religijną, poinformowania o nowszych wydawnictwach religijnych oraz uwrażliwienia parafian na sprawy Kościoła. „Tydzień książki religijnej” byłby czasem pogłębienia i ożywienia wiary parafian. Odpowiednio ten czas wykorzystany może stać się dobrym środkiem ewangelizacji parafii.

Obowiązkiem duszpasterstwa jest m. in. pogłębianie wiary oraz pomaganie w formowaniu światopoglądu i postawy katolickiej zgodnej z oficjalnym nauczaniem Kościoła. W spełnianiu tych zadań służyłby organizowany w parafiach „Tydzień książki religijnej”.

IV. OŚRODKI EWANGELIZACJI W PARAFII

Ważną rolę w dziele ewangelizacji przypada wspólnotom chrześcijańskim. Stąd pilną potrzebą jest formowanie autentycznych wspólnot chrześcijańskich dojrzałych religijnie i nasyconych duchem misyjnym. Wspólnotą, która jednoczy wszystkich wiernych znajdujących się na jej terytorium i pomaga żyć po chrześcijańsku, jest parafia. Gromadzi ona Lud Boży i ożywia w nim wiarę i miłość mocą Słowa i Sakramentów.

Parafia dzisiaj ze względu na uwarunkowania nie jest wystarczającą w dziele ewangelizacji i dlatego domaga się współpracy innych struktur istniejących na jej terenie, a przede wszystkim: rodziny i małych wspólnot.

Potrzeby ewangelizacji domagają się przeobrażenia rodziny z przedmiotu w podmiot oddziaływania. Rodzice powinni pomagać w budzeniu i rozwijaniu wiary swoich dzieci, w przejściu od wiary dziecięcej do wiary dojrzałej. Cele te nie mogą być osiągnięte wyłącznie przez samą rodzinę, ale domagają się współpracy rodziny z parafią. Rodzice łatwiej wypełniają zadania ewangelizatorów, jeśli przekonają się, że rodzina powinna być wspólnotą kultu. Kult pielęgnowany w rodzinie będzie stanowił niezastąpione oparcie w rozwoju religijności dzieci. Wielki rytm życia, na który skazana jest dziś większość ludzi w ciągu tygodnia, nie sprzyja intensywnemu przeżywaniu liturgii niedzielnej. Pomocą tutaj byłby kult rodzinny, którym kierują rodzice. Powinien on mieć inspirację biblijną.

Pismo św. zawiera różnorodność tekstów, które mogą być łatwo dostosowane do różnych uroczystości rodzinnych. Trzeba zwrócić szczególną uwagę na rocznicę przyjęcia sakramentów św., a zwłaszcza Chrztu dzieci i Sakramentu Małżeństwa rodziców. Inną cechą kultu domowego będzie jego więź z liturgią parafialną. Rodzice powinni przygotować rodzinę szczególnie do obchodu Tajemnicy Odkupienia oraz wszystkich niedziel. Także poszczególne okresy roku liturgicznego, a zwłaszcza Adwent, Wielki Post i okres Wielkanocy powinni znaleźć specjalną wymowę w liturgii domowej.

Nie można jednak zapominać, że kult domowy powinien pozostać w służbie liturgii parafialnej. Rodzina musi współpracować z duszpasterstwem parafialnym. Działalność wspólnoty parafialnej zależy w dużej mierze od religijności i aktywności apostolskiej rodzin. Rodzina ze względu na swoje wcielenie w środowisko, powinna być coraz bardziej dowartościowana przez duszpasterstwo parafialne. Wydaje się także, że tzw. „kościół domowy” będzie musiał wziąć na siebie w dużej części zadania ewangelizacji, które dawniej spełniało środowisko katolickie ⁶³.

Z wymiaru wspólnotowego inicjacji chrześcijańskiej wynika potrzeba tworzenia specjalnych wspólnot, różnych od parafii, ale istniejących na jej terenie. Wzięłyby one w opiekę parafian, którzy przeszli wtórne nawrócenie oraz niedojrzałych religijnie, aby ich prowadzić do dojrzałości chrześcijańskiej. Nie mogą to być wspólnoty zbyt liczebne, ponieważ w takim wypadku byłyby one wspólnotami w znaczeniu prawnym, a nie faktycznym. Zadaniem parafii jest budzenie takich małych wspólnot albo akceptowanie ich gdyby powstały spontanicznie ⁶⁴. Te małe wspólnoty nie istnieją dla siebie samych, ale powstają w służbie wyższej wspólnoty Kościoła, w którą zostały żywotnie wcielone. Ułatwiają one poszczególnym wiernym uczestnictwo w działalności, którą rozwija większa wspólnota religijna. Zadaniem duszpasterstwa jest budzenie małych wspólnot religijnych: tworzenie wspólnot tam, gdzie dotąd była zbiorowość czy hasa oraz to, żeby wspólnoty naturalne były jednocześnie wspólnotami eklezjalnymi. Problem ten jest tym bardziej aktualny, że w obecnej cywilizacji następuje rozkład wspólnot lokalnych. W ich miejsce powinny powstawać wspólnoty intencjonalne, powstające na bazie wspólnych interesów i celów wszystkich członków. Przekształcanie parafii we wspólnotę wspólnot, nie jest dla duszpasterstwa punktem wyjścia, ale punktem dojścia. Jest to cel związany z dziełem ewangelizacji, wokół którego powinna koncentrować się działalność parafii.

---

⁶³ C. Floristan, M. Useros, dz. cyt., ss. 618—621.

⁶⁴ Por. G. Groppo, *Itinerario di maturazione nella fede a dimensione catechumelane*, w: *Catechesi* 7 (1974) s. 46.

Ewangelizacja jest dziś ważnym i aktualnym działaniem duszpasterskim, którego uprzywilejowanym i niezastąpionym miejscem jest parafia. Wspólnota parafialna ze względu na uwarunkowania dzisiejszego życia w spełnianiu tego zadania domaga się wsparcia i współpracy innych struktur istniejących na jej terytorium, a zwłaszcza rodziny i małych wspólnot eklezjalnych. W sekularyzującej się i pluralistycznej społeczności na parafię spada obowiązek stawiania fundamentów wiary i rozwijania jej w oparciu o inne wspólnoty eklezjalne. Ewangelizacja w parafii nie dotyczy tylko prezbiterów, ale to posłannictwo zlecone jest całemu Ludowi Bożemu. Uzupełniają się w nim przepowiadanie słowa i świadectwo życia.

EVANGÉLISATION DANS LA PAROISSE

Résumé

Dans l'article l'auteur reprend le problème de l'évangélisation et la place de la paroisse, considérée comme unité ecclésiale, où doit se faire cette évangélisation. On montre la paroisse comme le sujet de l'évangélisation. L'auteur remarque de différents obstacles qui naissent dans l'évangélisation de la paroisse. Parlant de la méthode de l'évangélisation paroissiale l'article fait voir le problème de l'initiation chrétienne et celui du catéchuménat comme moyens auxquels devrait revenir la paroisse contemporaine.

On présente aussi la place de la liturgie comme chemin de l'évangélisation. L'une des formes, la plus efficace, de l'évangélisation de l'homme contemporaine c'est, d'après l'auteur, la famille. La famille est une petite église où se rencontrent les fonctions de l'Eglise universelle. On souligne le rôle de petits groupes qui ont la possibilité d'exercer une influence efficace sur toute la communauté de fidèles dans la paroisse.